

FILM NA LEKCJI JĘZYKA ANGIELSKIEGO – PROPOZYCJA ZAJĘĆ

1. Status filmu w nauczaniu języka angielskiego

Wraz ze zwiększonym dostępem do pomocy audiowizualnych, takich jak odtwarzacze wideo, DVD i Internet, nauczyciele języków obcych coraz chętniej wykorzystują na zajęciach filmy. Ich rola jest jednak wciąż niedoceniana: najczęściej lektor ogranicza się do seansu filmowego na ostatnich zajęciach w semestrze lub przed przerwą świąteczną, tym samym podświadomie sugerując, że oglądanie filmu jest czynnością przynoszącą mniejsze korzyści dla procesu przyswajania języka obcego niż „właściwa”, tradycyjna lekcja. Tymczasem film, sugestywnie wpływając na wyobraźnię, stanowi materiał dużo bardziej absorbujący uwagę uczącego się niż np. nagranie na CD. To zainteresowanie studentów nauką języka obcego, wzbudzone samym faktem „oglądania” anglojęzycznego filmu, nauczyciel mógłby wykorzystywać znacznie częściej podczas kursu (McKinnon).

Celem mojej pracy jest ukazanie, jak podczas tematycznych zajęć z języka angielskiego na poziomie B2, poświęconych sportom zimowym, można wykorzystać materiał audiowizualny, na przykładzie krótkiego filmu zatytułowanego *Learn to ski (Chapter 1 – Philosophy of skiing)* z portalu internetowego *You Tube*, ogólnodostępnego na stronie www.youtube.com/watch?v=aofTCdhlyyY. W założeniu obejrzenie filmu miało stanowić pewną „bazę”, punkt wyjściowy do dalszych ćwiczeń językowych, a nie cel sam w sobie. Duży nacisk kładę zawsze na zróżnicowanie zadań, które stawiam przed studentami podczas zajęć, pilnując, by – poza rozwijaniem umiejętności rozumienia ze słuchu – ćwiczyli również inne sprawności, głównie porozumiewanie się w języku angielskim, a także poszerzali zasób słownictwa.

Różnorodność, dynamika i twórczość są niezbędnymi składnikami lekcji „z filmem” (...). Nauczyciele powinni podjąć to wyzwanie, jakim jest praca z filmem, i bazując na różnorodności technik stworzyć optymalne warunki i właściwą atmosferę do nauki podczas zajęć (Mari 2008, tłumaczenie D.K.).

2. Wybór filmu

Na mojej decyzji o wykorzystaniu na zajęciach akurat tego filmu zaważyło kilka czynników. Pierwszym, najbardziej podstawowym, był temat – zależało mi, aby był to film związany z zimą, ponieważ akurat takie zajęcia chciałam przeprowadzić w swoich grupach na poziomie B2. Drugim czynnikiem był język, którym się posługuje narrator – mówi spokojnie, w miarę wolno i wyraźnie, tak więc nawet studenci stosunkowo słabi nie powinni mieć problemów ze zrozumieniem większości kwestii. Trzeci czynnik to długość filmu. Najlepiej jest opracowywać filmy krótkie, trwające 5–10 minut – najłatwiej jest wkomponować je w całość zajęć, nie są nużące, widz nie czuje się „przytłoczony” zbyt dużą ilością materiału oryginalnego (a więc trudnego na poziomie B2), który musi zrozumieć ze słuchu. Wreszcie ostatnia sprawa: ogólne wrażenie, czy film ten może się widzom podobać; czy jego struktura jest przejrzysta, czy obraz i dźwięk są dobrze skomponowane. Według mojej oceny film *Learn to ski* w dużej mierze spełnia te kryteria, chociaż nie jest całkowicie pozbawiony wad.

3. Praca z filmem

3.1. Wprowadzenie tematu i słownictwa

Zajęcia rozpoczynam od wprowadzenia tematu, próbując stworzyć pewien klimat oczekiwania (Harmer 1991: 189). Studenci, pracując w parach, mają za zadanie stworzyć listę sportów zimowych. Wyznaczam krótki czas, np. dwie minuty, i po jego upływie te osoby, których lista jest najdłuższa, odczytują ją. Pozostali studenci słuchają, a później dopowiadają inne sporty, niewymienione wcześniej.

Następnie rozdaje studentom przygotowane ćwiczenia (Aneks, załącznik 1). Oglądanie filmu jest poprzedzone dwoma typami ćwiczeń. Po pierwsze, studenci rozmawiają w małych grupach (najwyżej trzyosobowych) o swoich zainteresowaniach i doświadczeniach związanych z uprawianiem trzech najpopularniejszych wśród młodych ludzi sportów zimowych (Aneks, załącznik 1, ćwiczenie I). Później przechodzimy do omówienia słownictwa niezbędnego do poprawnego zrozumienia materiału filmowego (Aneks, załącznik 1, ćwiczenia II i III). Mój wybór słówek był podyktowany dwoma czynnikami: większość z nich może być nieznana dla przeciętnego studenta na poziomie B2; ponadto tworzą one słownictwo tematyczne: grupę czasowników dotyczących czynności i ruchów, które można wykonać zimą na stoku. Studentom łatwiej będzie je zapamiętać, gdy zobaczą wszystkie te słowa zebrane razem w jednej tabelce, z towarzyszącymi im wyjaśnieniami. Ćwiczenie II studenci wykonują w parach, a następnie wspólnie jeszcze raz wyjaśniamy odpowiedzi. Ćwiczenie III ma być pracą samodzielną, podczas której studenci sprawdzają swoje nowo nabyte wiadomości, a dopiero

później porównują odpowiedzi z kolegami. Na końcu sprawdzamy je razem. Zależało mi, aby obydwa te ćwiczenia nie były długie; mają one stanowić jedynie wstępną pomoc niezbędną do właściwego odbioru filmu.

3.2. Ćwiczenie sprawności rozumienia tekstu słuchanego

Film wybrany przeze mnie jest filmem krótkim: trwa około pięciu minut i ma być obejrzany przez studentów dwa (lub nawet trzy) razy. Aby podnieść poziom rozumienia treści, zaplanowałam dwa ćwiczenia.

Podczas oglądania filmu po raz pierwszy studenci wykonują ćwiczenie IV. Pytania są sformułowane w sposób ogólny (Harmer 1991: 224), dotyczą kolejnych etapów i informacji niezbędnych podczas nauki jazdy na nartach. Większość słuchaczy nie ma problemu ze zrozumieniem filmu, zwłaszcza że wyjaśnieniom towarzyszy bardzo jasny przekaz wizualny. W niektórych słabszych grupach konieczne może być jednak wydanie studentom polecenia, aby jeszcze raz obejrżeli film.

Istotną rzeczą jest sposób sprawdzania odpowiedzi. Zanim sprawdzę odpowiedzi z całą grupą, zawsze wymagam, aby studenci odpowiedzieli na pytania w parach. W ten sposób **każdy** ma możliwość wypowiedzania się na temat związany z filmem, każdy używa też tych sformułowań i wyrażeń, które usłyszał i zanotował, a są one konieczne do właściwego sformułowania odpowiedzi na pytania zawarte w ćwiczeniu IV (Aneks, załącznik 1). Studenci nie tylko uczą się więc rozumieć ze słuchu, ale również mówić w języku angielskim. Warto również zwrócić studentom uwagę, że w tym ćwiczeniu mają za zadanie słuchać bardzo uważnie tego, co wypowiada ich partner, i w miarę możliwości uzupełniać jego wypowiedź. W ten sposób uzyskują jasny – komunikatywny – cel ćwiczenia. Dopiero później sprawdzamy odpowiedzi razem, tzn. wybrani studenci udzielają pełnych odpowiedzi na każde z pytań.

Ćwiczenie V (Aneks, załącznik 1) wymaga już od studentów uważnego wsłuchania się w tekst, w celu znalezienia słów potrzebnych do wypełnienia luk w zdaniach (Harmer 1991: 229). Przygotowując tego typu ćwiczenie, zawsze zastanawiam się nad dwiema kwestiami: po pierwsze, dlaczego akurat to, a nie inne słowo chcę „wyjąć” ze zdania, a po drugie, czy nie za dużo jest w zdaniu luk, czy studenci zdążą wszystko zanotować. Mój wybór padł przede wszystkim na słowa, które wcześniej wyjaśnialiśmy w ćwiczeniu II, gdyż chciałam, aby studenci jeszcze raz zobaczyli, jak każdy z tych wyrazów funkcjonuje w zdaniu, w konkretnym kontekście. Ponadto najczęściej wybieranymi słowami są te, które stanowią część powszechnie znanych kolokacji językowych. Te „brakujące” słowa przyciągają uwagę studentów do całych zwrotów. Później, sprawdzając odpowiedzi, uczulam studentów na to, by zapamiętali nie tylko poszczególne słowa, lecz także całe wyrażenia.

Oglądając film, studenci zwykle zdołają wypełnić większość luk w zdaniach, ale prawie nigdy nie udaje im się uzupełnić wszystkich. Internet umożliwia dosto-

sowanie się do indywidualnych potrzeb. Po obejrzeniu filmu można pozostawić im jeszcze kilka minut, w których trakcie każdy student sam powraca jeszcze raz do najtrudniejszego dla niego fragmentu filmu, aby uzyskać prawidłowe odpowiedzi.

3.3. Ćwiczenia utrwalające i poszerzające wprowadzony materiał

Po wykonaniu ćwiczeń ściśle związanych z rozumieniem ze słuchu studenci mają za zadanie wyrażenie swojej opinii na temat obejrzanego materiału – a więc ustosunkowanie się do treści i formy przekazu (Aneks, załącznik 1, ćwiczenie VI). Studenci powinni wyrazić swoje stanowisko w kwestii dotyczącej filmu i **uzasadnić je**, co należy podkreślić, wyjaśniając ćwiczenie. Podejmując jego konstruktywną krytykę, studenci ćwiczą umiejętność argumentowania w języku angielskim.

Obejrzenie filmu anglojęzycznego jest bardzo dobrą okazją do wprowadzenia kilku nowych wyrażen i utrwalenia tych, które słuchacze kursu już znają. Ćwiczenie VII (Aneks, załącznik 1) koncentruje się właśnie na tych zwrotach z filmu, które uznałam za szczególnie przydatne dla studentów na poziomie B2. Po połączeniu ich w logiczne związki wyrazowe studenci mają za zadanie użycie ich w swoim opowiadaniu, związanym z głównym tematem zajęć (Aneks, załącznik 1, ćwiczenie VIII). Wyznaczam limit czasu na przygotowanie historyjki (około 4–5 minut), a po jego upływie studenci zaczynają relacjonować swoje przygody w grupach trzyosobowych. Ważnym elementem jest tutaj ostatnie pytanie: „Czy opowiadana przygoda jest prawdziwa?”. Słuchając się nawzajem, studenci powinni skoncentrować się na wykryciu elementów opowieści świadczących o tym, że dana osoba tę przygodę rzeczywiście przeżyła bądź nie. Samo zgadywanie wprowadza później do zajęć tak pożądaną element zabawy i śmiechu.

Ponieważ podczas filmu kilkakrotnie powtarzają się wyrażenia typu: długość, szerokość itp., zaplanowałam również ćwiczenie poszerzające to słownictwo. Już w ćwiczeniu V zwracam uwagę studentów na te słowa, stanowiące zwykle pewną trudność dla uczących się języka angielskiego. Dodatkowo utworzyłam jeszcze dwa zadania (Aneks, załącznik 1, ćwiczenia IX i X), które pozwolą utrwalić i poszerzyć słownictwo z tej dziedziny. W ćwiczeniu IX studenci powinni wpisać brakujące wyrazy do tabeli. Sprawdzając odpowiedzi, szczególnie zwracam uwagę na różnice w pisowni i w wymowie pomiędzy poszczególnymi częściami mowy. Na pewno pożądaną jest utrwalenie wymowy z całą grupą, zanim studenci otrzymają następne zadanie (Aneks, załącznik 1, ćwiczenie X).

Gra-zabawa językowa, którą przygotowałam na zakończenie zajęć, jest jednym z najbardziej sprawdzonych i ulubionych ćwiczeń moich studentów. Przed lekcją należy przygotować i pociąć karty z przykładami zdań (Aneks, załącznik 3) – jeden komplet dla każdej grupy trzyosobowej. Każda grupa wybiera spośród swoich członków „instruktora”, który otrzymuje listę odpowiedzi (Aneks, załącznik 4). Gracze rozkładają na stole komplet kart pustą stroną do góry. Student A wyciąga jedną kartę, podaje jej numer, aby „instruktor” mógł z łatwością od-

szukać odpowiedzi na swojej liście, czyta na głos zdanie z karty i dopowiada brakujący wyraz. Jeżeli udzieli prawidłowej odpowiedzi, otrzymuje punkt. Jeżeli nie, student B przejmuje kartę i ma szansę zdobyć dodatkowy punkt, jeżeli zdoła podać właściwą odpowiedź. Oczywiście wygrywa ta osoba, która pod koniec gry ma na swoim koncie najwięcej punktów i poprawnych odpowiedzi. „Instruktor” jest jednocześnie koordynatorem i sędzią – to on decyduje, czy udzielone odpowiedzi są poprawne i czy można przyznać za nie punkty.

Wnioski

Celem mojej pracy było ukazanie, jak krótki film, zamieszczony na jednym z najczęściej odwiedzanych przez młodych ludzi portali internetowych, może stać się inspiracją dla nauczyciela języka obcego i pomóc mu w stworzeniu zróżnicowanych pod względem metodycznym zajęć. Zależało mi w szczególności, aby zajęcia nie były monotonne, aby łączyły w sobie większość komponentów nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem rozumienia ze słuchu, mówienia i nauki słownictwa, a także słowotwórstwa. Z mojego doświadczenia wynika, że studenci bardzo aktywnie uczestniczą w zajęciach, których punktem wyjściowym jest krótki film; stanowi to dla nich pewną atrakcyjną odmianę wobec typowych zajęć opartych na podręczniku do nauki języka obcego. Rozbudzając ich zainteresowanie, zwiększamy też motywację, będącą nieodłącznym składnikiem sukcesu w przyswajaniu nowego materiału.

Bibliografia

- Common European Framework of Reference for Languages*, 2005. Council of Europe, Language Policy Division.
- Harmer J., 1991. *The Practice of English Language Teaching*. London and New York: Longman.
- Macmillan English Dictionary*. www.macmillandictionary.com.
- Mari A.M., 2008. *Movies in the English classroom*. www.teachingenglish.org.uk/try/tips/movies-english-classroom, 4 January.
- Mark McKinnon M., *Teaching technologies: teaching English using video*. www.onestopenglish.com/section.asp?docid=146527.

Aneks

Załącznik 1

LEARN TO SKI (CHAPTER 1 – PHILOSOPHY OF SKIING) – FILM

www.youtube.com/watch?v=aofTCdhlyyY

I. Discussion.

1. What are your favourite winter sports?
2. How often do you do your favourite winter sport:
 - a) a few times per week
 - b) every weekend
 - c) twice a month
 - d) only during a winter break
3. Was it difficult for you to learn to ski/snowboard/skate?
4. Are you good at skiing? Would you like to improve your skills?

II. Match the words to their explanations:¹

1. to edge	A. to move your body so it is closer to or further from something; to stand at an angle against something instead of being upright
2. to shift	B. to slide across the ground in an uncontrolled way
3. to lean	C. to move smoothly and quickly across a surface
4. to grip	D. to <u>hold a surface firmly and so do not slip</u>
5. to skid	E. to tilt (a ski or both skis) in such a way that sharpened sides bite into the snow
6. to slide out	F. to make something (your car, skis) to move somewhere slowly, carefully, and with small movements

III. Use the verbs from exercise II to fill in the gaps in the sentences below. Some words can be used more than once. Change the form of verbs if necessary.

1. She _____ the car out into the street.
2. Bigelow _____ across the desk and lowered his voice.
3. The van _____ to a stop right in front of the bus.
4. He _____ down the hill on a sledge.
5. Two of the walls _____ slightly inwards.
6. Martha _____ her weight from foot to foot.

IV. Watch the film and answer the questions:

1. What are the three important characteristics of modern skis?
2. What is the main objective of Alpine skiing?
3. How do you make your skis turn?
4. What two natural forces are mentioned?
5. How do you resist those natural forces?
6. What should you always remember to do while skiing?
7. When can't you change the direction of your skis?
8. When will you be able to keep a good balance?

¹ Definicje i przykłady zdań z ćwiczenia II, III, i X zostały skopiowane i zaadaptowane ze słownika Macmillan English Dictionary www.macmillandictionary.com (za wyjątkiem definicji w punkcie E).

V. Watch the film again and complete the gaps in the sentences below.

1. Now, while we explain the _____ of skiing we will also touch upon _____ that effect your skiing and how you can use them to your _____.
2. One: they are flexible _____.
3. Two: they are not flexible _____.
4. They are shaped like an _____.
5. You make your skis turn by _____ them and _____ your weight simultaneously.
6. You can resist those natural forces by _____ your body inwards towards the slope while still _____ downhill.
7. By _____ this way your skis are able to _____, which gives the sense of _____ the snow.
8. This prevents _____ or _____ out sideways.
9. No _____ if you ski fast or slow, with _____ turns or wide ones.
10. If you don't complete your turns you can easily _____ in the same situation as this skier: out of _____ and with a poor _____ on the snow.
11. Don't try to redirect your skis while turning _____ prevent the sensation of losing _____; this only leads to _____.
12. When making a turn there comes a moment about a _____ through when you cannot change the direction of your skis.
13. Instead, strive to make turns with _____ beginnings and dynamic _____.
14. Keep an _____ position until you have reached half way.
15. If you stay _____ and _____ you can control your turns much better and _____ a good balance.

VI. Discussion.

16. Do you think it might be useful to watch other video lessons from the series before learning to ski?
17. What are the good sides of the film?
18. What is your main criticism of the film? Is there anything you would change/show in a different way?

VII. Match the beginnings and endings of the expressions below:

1. use them	A. you ski fast or slow
2. keep the ski edges	B. to your advantage
3. no matter if	C. to trouble
4. end up in	D. at an angle to the snow
5. this only leads	E. about midway through when...
6. there comes a moment	F. but also your balance
7. you will not only lose control	G. the same situation as...

VIII. Have you ever had a *dangerous/funny/unusual* incident while *skiing/snowboarding/skating*? If not, invent your story. Report it to your partners, using at least three expressions from exercise VII.

Guess whether your partners' stories are true.

IX. Word formation.

Complete the chart with the appropriate forms of the words given:

<u>adjective</u>	<u>noun</u>	<u>verb</u>
1. _____	length	2. _____
3. _____	width	4. _____
high	5. _____	6. _____
deep	7. _____	8. _____

A game: *What's the of the swimming pool?*

Załącznik 2. Odpowiedzi do ćwiczeń.

Ćw. II. 1F 2E 3A 4D 5B 6C

Ćw. III. 1 edged 2 leaned 3 skidded 4 slid 5 lean 6 shifted

Ćw. IV.

- One: they are flexible lengthwise; you can bend your skis by putting pressure on them. Two: they are not flexible widthwise; this means that they won't flatten out when pressure is placed on the edges. Three: They are shaped like an hourglass; the middle of the skis is narrower than the top and bottom.
- The main objective is to turn. By turning you can troll your speed in your direction.
- You make your skis turn by edging them and shifting your weight simultaneously.
- Gravity and centrifugal force.
- You can resist those natural forces by leaning your body inwards towards the slope while still facing downhill.
- To complete the turn.
- You shouldn't try to redirect your skis while turning. When making a turn there comes a moment about midway through when you cannot change the direction of your skis; if you are trying to, you will not only lose control but also your balance.
- If you stay calm and relaxed.

Ćw. V.

- Now, while we explain the **basics** of skiing we will also touch upon **factors** that effect your skiing and how you can use them to your **advantage**.
- One: they are flexible **lengthwise**.
- Two: they are not flexible **widthwise**.
- They are shaped like an **hourglass**.
- You make your skis turn by **edging** them and **shifting** your weight simultaneously.
- You can resist those natural forces by **leaning** your body inwards towards the slope while still **facing** downhill.
- By **leaning** this way your skis are able to **edge**, which gives the sense of **gripping** the snow.
- This prevents **skidding** or **sliding** out sideways.
- No **matter** if you ski fast or slow, with **narrow** turns or wide ones.
- If you don't complete your turns you can easily **end up** in the same situation as this skier: out of **balance** and with a poor **grip** on the snow.
- Don't try to redirect your skis while turning **in order to** prevent the sensation of losing **control**; this only leads to **trouble**.
- When making a turn there comes a moment about a **midway** through when you cannot change the direction of your skis.
- Instead, strive to make turns with **anticipated** beginnings and dynamic **completions**.
- Keep an **anticipatory** position until you have reached half way.

15. If you stay **calm** and **relaxed** you can control your turns much better and **keep** a good balance.

Ćw. VII. 1B 2D 3A 4G 5C 6E 7F

Ćw. IX. 1 long 2 lengthen 3 wide 4 widen 5 height 6 heighten 7 depth 8 deepen

Załącznik 3

1. Cut the cloth to the re- quired	2. The man suddenly his voice.	3. What's the of the water here?
4. He was about the same as his wife.	5. This beautiful bird is small, with a total of about three inches.	6. The economic crisis has
7. Lescun is three miles from the main road at a of 3,000 feet.	8. The shadows slowly began to	9. It's a graceful tower, rising to 400 feet in
10. I'm trying to my understanding of local history	11. The aircraft began to lose	12. We're going to our stay next year.
13. Use two planks of unequal	14. They're the choice of foreign lan- guages available.	15. Measure the and depth of the shelf.
16. The gap between rich and poor seems to be	17. The path is about two metres in	18. There is not enough edu- cational effort to awareness about global warming.
19. There are plans to deepen channels in the Port of Southampton.	20. Increase the width of the margins by a centimetre.	21. The boat was 16 feet in length.

Załącznik 4

<p>The key:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cut the cloth to the required length. 2. The man suddenly deepened his voice. 3. What's the depth of the water here? 4. He was about the same height as his wife. 5. This beautiful bird is small, with a total length of about three inches. 6. The economic crisis has deepened. 7. Lescun is three miles from the main road at a height of 3,000 feet. 8. The shadows slowly began to lengthen. 9. It's a graceful tower, rising to 400 feet in height. 10. I'm trying to deepen my understanding of local history 11. The aircraft began to lose height. 12. We're going to lengthen our stay next year. 13. Use two planks of unequal length. 14. They're widening the choice of foreign languages available. 15. Measure the width and depth of the shelf. 16. The gap between rich and poor seems to be widening. 17. The path is about two metres in width. 18. There is not enough educational effort to heighten awareness about global warming. 19. There are plans to deepen channels in the Port of Southampton. 20. Increase the width of the margins by a centimetre. 21. The boat was 16 feet in length.
